

Анна Покровская

УИНСТЪН ЧЪРЧИЛ

ЧОВЕКЪТ, ПРОМЕНИЛ ИСТОРИЯТА



„Не четете само историята, четете биографии, защото те са това, което е животът, но без теорията“.

Бенджамин Дизраели,
писател

Уинстън Чърчил **Човекът, променил историята**

Автор *Анна Покровская*

Превод *Лидия Шведова*

Издателство „Паритет“, София

224 стр.

През целия си живот той се ръководи от принципа си: „Никога не се отказвайте!“

Влизайки в състава на правителството, когато е едва на тридесет години, той оглавява Обединеното кралство за първи път, когато е на шейсет. Потомък на известно аристократично семейство, Уинстън Чърчил няма състояние и изкарва прехраната си с перо, пишейки повече от Уолтър Скот и Чарлз Дикенс взети заедно. Получава Нобелова награда за литература за историческите си творби. Обича да рисува и под фалшиво име участва в редица изложби. Обича също така да пие, както и да пуши качествени пури, а хазартът съпътства тези негови навици. Но единствената и най-истинска страст на Чърчил е политиката. Неговите красноречиви речи, непреклонна воля и стратегическо мислене го превръщат в символ на съпротивата срещу нацизма.

Всички права са защитени. Никаква част от тази книга не може да бъде възпроизведена, в каквато и да е форма, без писменото разрешение на притежателя на авторските права.

ISBN 978-619-153-622-1

Съдържание

Детски години	5
В Кралската армия	15
Ранна политическа кариера	21
Семейно щастие с Клементайн	42
Първи лорд на Адмиралтейството	53
Първа световна война – провали и назначения	67
Чърчил и евреите	82
Отстраняване от власт и литературен триумф	88
Начало на Втората световна война и звезден час	99
Чърчил и тайните служби	116
Един ден на министър-председателя	124
Разделянето на Европа	128
Чърчил и Студената война	139
Мисис Чърчил и Русия	144
Чърчил и Сталин	151
Последни години	171
Приложение	176
Планът „Маршал“	176
Фултънска реч	186
Важни дати и събития от живота на Уинстън Чърчил	215



*„Ако истината има много страни, то лъжата има
много гласове.“*

Детски години

Една от най-внушителните фигури в британската политика на XX век, превърнала се в легенда е тази на Уинстън Чърчил. През богатия си на събития живот той твори своята политика в епохата на редица други политически титани – Сталин, Хитлер, Рузвелт.

Приживе сър Уинстън Леонард Спенсър Чърчил печели репутацията на една от най-известните личности на XX век, но през годините славата му на велик държавник се умножава многократно, но в сравнение със своите съвременници, той далеч изпреварва времето, в което живее. Чърчил, например, е инициатор на разработването на нова конструкция на танк; един от първите, които осъзнават важността на авиацията и още през 30-те години на миналия век обръща внимание на ролята на ракетите. По негово нареждане през Втората световна война английските пилоти разпръскват алуминиево фолио, което обърква немските радары. Негова е и идеята за създаване на тръбопровод под Атлантическия океан. Не друг, а именно той изобретява навигационно устройство

за пилоти. Чърчил е и най-добре платеният журналист на своето време, писател и носител на Нобелова награда за литература за 1953 г.

Чърчил влиза в историята на Великобритания като най-яркият политик на XX век, който е на власт по време на управлението на шестима монарси – от кралица Виктория до нейната праправнучка Елизабет II. Участва в битките в Судан и присъства на тестването на атомната бомба, която се превръща в основната заплаха за следвоенния свят. Той е отличен дипломат, художник и дори градинар в имението си Чартуел. Картините му периодично се излагат в Кралската академия, а през 1958 г. е открита самостоятелна изложба с негови творби. Английският държавник е и един от най-добрите оратори на своето време. Автор е на термина „железна завеса“, който се превръща в описание на следвоенната политическа ситуация. Този очарователен англичанин е един от най-остроумните хора на своето време. Веднъж лейди Астор му казала: „Ако трябваше да се омъжа за теб, бих ти дала отрова“, на което Уинстън отговорил: „Ако бях твой съпруг, щях да изпия тази отрова“.

Чърчил притежава необуздано желание за власт, но и честолюбие. Един от най-известните му афоризми е класика, влязла в учебниците: *„Демокрацията е най-ужасната форма на управление, но човечеството не е измислило нищо по-добро“*. Не по-малко известно е и изказването му: *„В политиката, както и във войната, те убиват. Само че повече от веднъж.“* Целият му живот е потвърждение на този афоризъм.

В продължение на близо половин век Уинстън Чърчил предопределя държавния живот на британското кралство. През дългия си 90-годишен живот успява да усвои професиите на каменоделец, ландшафтен архитект, офицер, военен кореспондент, редактор, художник, историк, писател, но основното му поприще е политиката, която го дарява с почетния знак най-вече на „забележителен държавник“. На политическата арена той излиза едва на 25-годишна възраст.

* * *

Уинстън Чърчил е роден в аристократичната фамилия Марлборо, в двореца Бленъм, разположен недалеч от Удсток, графство Оксфордшър, в семейството на

лорд Рандолф Чърчил. В началото на XVIII век имението е дарено от кралица Анна на знаменития английски пълководец и държавник, херцог Джон Чърчил Марлборо, в знак на благодарност за победата му над французите край Бленъм. Уинстън Чърчил е пряк потомък на първия херцог Марлборо, но не получава титлата херцог, тъй като съгласно английската традиция благородническата титла се наследява от първия син в семейството, а бащата на Уинстън е бил втори син.

Лорд Рандолф Чърчил, е трети син на седмия херцог на Марлборо, който произлиза от норманските съратници на Уилям Завоевателя. Повечето биографи обаче смятат, че първият херцог на Марлборо е бил пламенният роялист Джон Чърчил, адвокат от Дорсет. Синът му се бие на страната на крал Чарлз I по време на Английската буржоазна революция, а през 1643 г. се жени за девойка от семейството на сър Франсис Дрейк, станал известен през XVI век с пиратските си експедиции и плякосването на редица испански владения в Карибския басейн.

Майката на Чърчил, Джени Джеръм, е дъщеря на бизнесмен от Ню Йорк и е смятана

за една от най-красивите светски дами във Великобритания. По думите на своя син тя е „принцеса, фея, блестеше и излъчваше светлина като звезда“. Родителите на Чърчил прекарват много време в светски удоволствия. Те страстно обичат конната езда и не пропускат нито един бал. Момчето се ражда преждевременно по време на един такъв бал на 30 ноември 1874 г. в двореца на херцозите на Марлборо в Оксфордшир. Наричат момченцето Уинстън Ленард Спенсър.

Родителите му са сериозно притеснени за живота му. Уини расте слаб, заеква и фъфли и никой не залага, че той ще има кой знае какъв успех, в което и да е поприще, а какво остава за кариера. Освен това момчето се представя посредствено в училище. Отказва да учи древни езици, математика и философия. Единственото му любимото забавление е играта на войници, с които в продължение на часове разиграва измислени битки.



Седемгодишният Уинстън Леонард Спенсър Чърчил,
1881 г.

„Генетичен коктейл от норманските съратници на Вилхелм Завоевателя и прапрадядото на пирата Франсис Дрейк, а по линия на майката –американка, той се оказва роднина и на семейството на президента Рузвелт“.

Ексцентричните обстоятелства около раждането на Уини сякаш му предвещават пълен с приключения живот. Безгрижното му детство в семейното имение в Удсток, в замъка, който той нарича „фараонските апартаменти“ и великолепната атмосфера на Бленъм – „гнездото“ на рода Марлборо, където всичко напомня за славния прадедо-пълководец, получил територията за военните си заслуги – оставят своя незаличим отпечатък върху характера на бъдещия политик. За съжаление, родителите на Уинстън Чърчил нямат търпение и желание да се занимават с възпитанието на наследника си – баща му се посвещава с политическата си кариера и светските си дела, а майка му не пропуска светските събития и любовните интриги. Поради тези причини грижите за детето са възложени на бавачката Елизабет Ан Еверест. След години,

когато Уинстън вече е влиятелен държавник, именно портретът на неговата бавачка е неизменно в кабинета му.

Когато е на седем години, изпращат Уини в частно училище-пансион. Годишите, прекарани там, според спомените му, са „най-неприятното, безрадостно и безполезно време от живота му“. В частното училище „Сейнт Джордж“ се налагат телесни наказания и Чърчил си спомня следното: „Един или два пъти месечно събираха всички ученици в библиотеката. Няколко класни отговорника измъкваха един или неколцина провинили се в другата стая и там ги шибаха с пръчки, докато не разранят кожата им, а през това време останалите седяха и трепереваха, вслушвайки се във всеки вик“.

Така минават две години, след което родителите по молба на разплаканата бавачка – мадам Елизабет, забелязала по тялото на момчето кървави следи от камшици, решават да преместят сина си в пансиона на девиците Томсън в Брайтън. Там Уинстън е от 1884 до 1888 година, като остава все така свит и изолиран от останалите деца.

Когато е на 12 години, изпращат Уинстън в Хароу Скул – едно от най-старите привиле-

гировани мъжки частни училища в Англия, основано през 1571 г. Но и там той продължава да се учи все така нехайно и е смятан за най-изостаналия ученик. Лошите оценки и характеристики, получавани в предишните училища го съпътстват и тук. Чърчил става известен като „недисциплиниран, неумерен в яденето и немарлив“ ученик. Набитият и тромав юноша, с рижа коса, който заеква и фъфли е обект за постоянни насмешки сред останалите деца. Но в този период той проявява и наследените от баща си качества – инат, своеволие и безпокойство. Пренебрегва авторитета на преподавателите си – по време на изпитите предава празни листове, не съжалява, когато остава да повтаря, а славата му на най-лош ученик изобщо не го тревожи. „От съжаление към Уинстън, баща му го изтегля от училището и решава да направи от сина си военен – единствено възможната според него кариера за неудачник“ – обясняват биографите. Лорд Рандолф всъщност не смята, че синът му притежава големи интелектуални способности, за което не спира да тръби непрекъснато. Решението за бъдещето на сина си той взема в рамките на традициите на благородни-

ческите семейства. Впрочем не било никак сложно човек да се досети за склонностите на Уини – момчето от сутрин до вечер играло с любимите си оловни войничета. А такива войничета Чърчил-младши имал над хиляда и петстотин.

Очевидно в този свят човек може да живее и като мързелив глупак, но изтъкната политическа или обществена кариера може да се постигне, ако, както казват англичаните, човек е роден *със сребърна лъжица в устата*. Както се раждат малцина.